

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ขอนแก่นเพื่อส่งเสริมการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์ในนครขอนแก่น*

A STUDY OF TOURIST SATISFACTION IN KHON KAEN NATIONAL MUSEUM FOR SUPPORTING MUSEUM EVENT MANAGEMENT IN KHON KEAN PROVINCE THAILAND

ณัฐวรรณ พงษ์เพชร¹, นิสชล แรมลี², เบญจวรรณ แสนรัตน์³ และ ฐิรัชญา ชัยเกษม⁴

Nattawat Phongphet¹, Nisachol Ramlee², Benjawan Saenrat³ and Thirachaya Chaikasem⁴

¹⁻⁴คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹⁻⁴Faculty of Business Administration and Accountancy, Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author's Email: Ph.burin@kkumail.com

วันที่รับบทความ : 22 ตุลาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 4 พฤศจิกายน 2568; วันตอบรับบทความ : 6 พฤศจิกายน 2568

Received 22 October 2025; Revised 4 November 2025; Accepted 6 November 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น 2) เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์ในนครขอนแก่น โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 คน 2) ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

Citation:

* ณัฐวรรณ พงษ์เพชร, นิสชล แรมลี, เบญจวรรณ แสนรัตน์ และ ฐิรัชญา ชัยเกษม. (2568). การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นเพื่อส่งเสริมการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์ในนครขอนแก่น.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(6), 800-828.

Nattawat Phongphet, Nisachol Ramlee, Benjawan Saenrat and Thirachaya Chaikasem. (2025).

A Study Of Tourist Satisfaction In Khon Kaen National Museum For Supporting Museum Event Management In Khon Kean Province Thailand. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(6), 800-828.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

กับการท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 7 คน และ 3) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น จำนวน 400 คน จากนั้นนำวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาคำนวณเพื่อเขียนเป็นสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอผลการศึกษาซึ่งใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ประกอบกับการสร้างแบบจำลอง (Model Development) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จากข้อมูลที่ได้มาจากระบบสอบถามที่กำหนดเป็นตัวแปร (Variables) เพื่อที่จะทำการ “จัดกลุ่มตัวแปร” (Grouping) ที่ให้ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ใกล้เคียงกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป กลุ่มตัวแปรนี้ถูกเรียกว่าปัจจัยหรือองค์ประกอบ (Factor) จากนั้นทำการสร้างแบบจำลองการวัด (Measurement Model) ซึ่งทำหน้าที่วัดค่าผลเชิงสถิติและยืนยัน (Confirm) การจัดกลุ่มวิเคราะห์นั้นว่ามีการจัดกลุ่มตัวแปรเป็นปัจจัยที่ได้รูปสมบูรณ์ดี (Model Fit) หรือไม่โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยขั้นตอนสุดท้าย คือการสร้างแบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Structural Model) โดยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น มีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ในส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณค่าทางสังคมและในส่วนของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น นักท่องเที่ยวมีค่าความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านการจัดแสดงชั่วคราว 2) รูปแบบการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ด้านพื้นที่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นจึงควรจัดพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนโดยการทำสัญลักษณ์หรือรั้วเพื่อแบ่งเขตที่คุ้มครองโบราณวัตถุให้ชัดเจน ด้านการจัดการพิพิธภัณฑ์จะต้องมีระบบในการจัดการการจัดการความรู้เนื้อหาที่มาของโบราณวัตถุและแหล่งโบราณสถานที่ และด้านการศึกษารูปแบบการจัดแสดงโบราณวัตถุ พบว่า ควรนำเสนอในรูปแบบของเรื่องราว ความเชื่อ วิถีชีวิตและยังรวมถึงเกี่ยวกับความเป็นมาของโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว, การส่งเสริมการท่องเที่ยว, อีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์

Abstract

This research article aims to: (1) examine tourist satisfaction with cultural tourism at the Khon Kaen National Museum, and (2) propose a model for museum-based event management in Khon Kaen Province. A mixed-methods research design was employed, utilizing 400 questionnaires and in-depth interviews as primary research instruments. The study population and samples consisted of three groups: (1) five representatives from government agencies involved in tourism development in Khon Kaen Province, (2) seven tourism-related business operators, and (3) 400 tourists visiting the Khon Kaen National Museum. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. Further, model development was conducted through exploratory factor analysis (EFA) to identify variables derived from the questionnaire. These variables were grouped into factors using statistical software, which were subsequently verified through a measurement model to assess model fit. Finally, a structural model was constructed, and findings were discussed in accordance with the research objectives.

Findings revealed that: Tourists expressed a high level of overall satisfaction with cultural tourism components at the Khon Kaen National Museum. The highest satisfaction was associated with attractions. In terms of cultural heritage values, social value was rated highest, while satisfaction with exhibitions was highest for temporary exhibitions. The proposed museum-based event management model comprises three dimensions: Space Management: Clear demarcation of protected antiquities through signage or barriers. Museum Management: Implementation of a knowledge management system concerning the origins of artifacts and archaeological sites. Exhibition Presentation: Artifacts should be interpreted through narratives, belief systems, lifestyles, and

historical backgrounds to enhance cultural understanding and visitor engagement.

Keywords: Management pattern, Event Management, Tourism Promotion

บทนำ

องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้ให้ความเชื่อมั่นว่า ในปัจจุบันสถานการณ์การท่องเที่ยวโลก กำลังเป็นไปในทิศทางที่ดี หลังจากการฟื้นฟูจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (UNWTO, 2023) ในปี 2568 การใช้จ่ายของคนไทยเที่ยวในประเทศ คาดว่าจะมีมูลค่า 1.14 ล้านล้านบาท ขยายตัว 2% หลังสิ้นสุดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยเปลี่ยนไป โดยคนไทยมากกว่าครึ่ง (ประมาณ 51% ของจำนวนผู้เยี่ยมเยือนคนไทยเที่ยวในประเทศทั้งหมด) นิยมเดินทางแบบไปเช้า-เย็นกลับ ซึ่งเป็นเทรนด์ที่เพิ่มขึ้น รวมถึงคนไทยเที่ยวเมืองรองมีสัดส่วนมากขึ้น ทั้งนี้ปี 2568 นักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมเมืองรองหรือเมืองน่าเที่ยวมากขึ้น ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยมาจากหลายปัจจัย อาทิ ความต้องการหลีกเลี่ยงความแออัดของสถานที่ท่องเที่ยว การมองหาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ๆ การรีวิวสถานที่ท่องเที่ยวจากสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นำเอาวัฒนธรรมท้องถิ่นมา เป็นจุดขาย เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และพิพิธภัณฑสถานเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมาเรียนรู้วัฒนธรรม เยี่ยมชมมรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น มีการซื้อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมและงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่นนอกจากจะนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่นแล้วยังมีการจัดแสดงเป็นพิพิธภัณฑสถานเพื่อให้ นักท่องเที่ยวที่สนใจมีโอกาสเยี่ยมชม โดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยนั้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีโอกาสทางการท่องเที่ยวอย่างมาก ด้วยทั้งในด้านทำเลที่ตั้ง และความหลากหลาย ทางทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเทศไทยจึงเป็นจุดหมายปลายทางที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก จากการจัดอันดับของ World Economic Forum (WEF) ได้จัดอันดับให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ 30 จาก 140 ประเทศทั่วโลก (Calderwood & Soshkin, 2019) โดยมีสิ่งดึงดูดใจทางการ

ท่องเที่ยวอยู่หลายประเภท เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการและพิพิธภัณฑ์

การจัดงานอีเว้นท์เป็นเหตุการณ์ที่จัดขึ้น เช่น การประชุม นิทรรศการ การแสดงสินค้า งานเทศกาลพิเศษ (Convention Industry Council, 2003) ในบริบทของเอเชีย งานอีเว้นท์ที่จัดขึ้น มีองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความบันเทิงและองค์ประกอบทางวัฒนธรรมรวมอยู่ในการจัดงานอีเว้นท์ หรือ อาจเป็นส่วนสำคัญของงานอีเว้นท์ ตัวอย่างเช่น งานแต่งงานแบบไทย (งานส่วนบุคคล) มีทั้งองค์ประกอบของขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม เช่น ขบวนแห่ขันหมาก และองค์ประกอบ เกี่ยวกับความบันเทิง เช่น การเต้นรำในส่วนของงานฉลองงานแต่งงานและงานเทศกาลสงกรานต์ซึ่งจัด โดยรัฐบาลท้องถิ่น โดยมีการจัดพิธีรดน้ำคำหัวหน้าผู้ใหญ่ ตามด้วยการประกวดนางสงกรานต์ ในบริบท ของภูมิภาคเอเชียมีองค์ประกอบทางวัฒนธรรมและความบันเทิงไม่สามารถถูกแบ่งแยกออกมาเป็น ประเภทชัดเจนได้ ดังนั้น เพื่อให้การแบ่งประเภทของงานอีเว้นท์ชัดเจนมากขึ้น การระบุประเภทของงานอีเว้นท์จึงเป็นการพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของงานอีเว้นท์ (สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ, 2561)

จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นอีกจังหวัดหนึ่งของภูมิภาค นอกจากจะมีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ในบริเวณศูนย์กลางของภาคอีสานแล้ว ยังเป็นจังหวัดศูนย์กลางทางการศึกษาและเทคโนโลยีของภูมิภาค เนื่องจากเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมีระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและงานปกครอง, 2568) จังหวัดขอนแก่นนั้น แม้เพิ่งเริ่มก่อตั้งเป็นเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 เพียง 200 กว่าปีที่ผ่านมา แต่แท้จริงแล้วดินแดนบริเวณนี้มีประวัติศาสตร์อันยาวนานมาก จากหลักฐานการสำรวจพบเครื่องมือเครื่องใช้อายุเก่าแก่และชุมชน เมืองโบราณสมัยก่อน ประวัติศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าอาณาเขตบริเวณจังหวัดขอนแก่นในปัจจุบันนี้ เป็นแหล่งอารยธรรม และดินแดน แห่งวัฒนธรรม ที่สั่งสมมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนสมัยพุทธกาลหลายพันปี ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้จังหวัดขอนแก่นเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและวัตถุทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยจังหวัดขอนแก่น มีพิพิธภัณฑ์หรือสถานที่จัดแสดงวัตถุต่าง ๆ มากมาย โดยพิพิธภัณฑ์ที่เป็นดังศูนย์รวมของมรดกวัฒนธรรม ของจังหวัดขอนแก่น คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมวัตถุโบราณและหลักฐานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น ใบเสมาพิมพ์ภาพลาย ทับหลังสลักภาพ พระ

อินทร์ทรงช้างเอราวัณเทวรูปพระอิศวรหินทราย เป็นต้น (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น, 2568)

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมานั้น คณะผู้ศึกษาวิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานในจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากเป็นแหล่งรวบรวมมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ ซึ่งคณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำเอาแนวคิดในเรื่องของการจัดการการอีเว้นท์เข้ามาใช้ประกอบการวิจัย เนื่องจากจังหวัดขอนแก่น เป็นแหล่งที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น ที่มีการรวบรวมโบราณวัตถุชิ้นสำคัญต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งจังหวัดขอนแก่นยังเป็นเมืองหัตถกรรมโลกแห่งผ้าไหมมัดหมี่ เป็นเหตุให้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่นเพื่อส่งเสริมการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถานในนครขอนแก่น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น
2. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถานในนครขอนแก่น

สมมุติฐานการวิจัย

1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่งผลต่อการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถาน (H1)
2. คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมส่งผลต่อการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถาน (H2)

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหมายถึง ทำที่ ความรู้สึก หรือเจตคติในทางที่ดีของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชมชนโดยการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ได้รับกับสิ่งที่คาดหวังของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันทางการตลาด 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านสถานที่และการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านกระบวนการ และ 7) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพหากสิ่งที่ได้รับในปัจจุบันทางการตลาดมากกว่าความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ย่อมทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมาก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจและมีความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยว

นั้น ซึ่งแสดงออกโดยการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำรวมถึงการแนะนำบอกต่อในทางบวก ในทางตรงกันข้ามหากสิ่งที่ได้รับน้อยกว่าความคาดหวังของนักท่องเที่ยวก็จะเป็นการทำให้เกิดความพึงพอใจน้อยหรือไม่พึงพอใจ และจะไม่เข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นอีก กล่าวคือปัจจัยทางการตลาด 7 ด้าน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งนี้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวย่อมมีเหตุและผลโดยภาพลักษณะการท่องเที่ยวที่ดีและมีคุณค่าย่อมทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และเมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจย่อมมีความไว้วางใจและเกิดเป็นความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยว (Baronet al., 2018; Chooset et al., 2021; Othman & Harun, 2021)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการท่องเที่ยว อีเว้นท์ Hritz and Ross (2010) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งเป็นที่ที่มีการจัดกิจกรรมกีฬา ที่ได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการเล่นกีฬาหรือนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา และสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจในท้องถิ่นโดย Office of the Permanent Secretary (2017) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกีฬา (Active sport tourism) การท่องเที่ยวในงานหรือมหกรรมกีฬา (Sport event tourism) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อความทรงจำ (Nostalgia sport tourism)

Thammabut (2006) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภทเช่นกัน คือ 1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) หมายถึง การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม 2. ที่พักแรม (Accommodation) หมายถึง การมีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืนไว้คอยรองรับความต้องการ 3. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดของการเดินทาง เพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวได้ 4. กิจกรรม (Activities) กิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมนันทนาการนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะการท่องเที่ยวไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ 5. การบริการทั่วไป (Ancillary) บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว อาทิเช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไพรชนีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา ลานจอดรถ ตู้กดเงินสด เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการงานอีเว้นท์ อีเว้นท์ (Event) คือ เหตุการณ์ที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ ซึ่งจัดขึ้นในช่วงเวลาสำคัญหนึ่ง โดยมีการประกอบงานพิธีการและพิธีกรรมเพื่อ

บรรลุความต้องการอันจำเพาะเจาะจง Goldblatt.J (2014) งานกิจกรรมอีเว้นท์นั้นเกิดขึ้นในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์ที่พิเศษหรือเป็นที่จดจำ โดยงานกิจกรรมอีเว้นท์นั้นจะต้องมีการวางแผนรายละเอียดและเผยแพร่เกี่ยวกับงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งงานกิจกรรมอีเว้นท์สามารถจัดในสถานที่ได้หลากหลาย ตัวอย่างเช่น สถานที่เฉพาะเจาะจง พื้นที่โล่งแจ้ง สถานที่ขนาดใหญ่ หรือหลาย ๆ สถานที่ โดยการวางแผนงานกิจกรรมอาจจะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ลักษณะในสถานที่จัดงาน ผู้เข้าร่วมงาน และรายการในจัดกิจกรรม ซึ่งจะต้องมั่นใจได้ว่าในงานกิจกรรมนั้นจะได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างหรือสามารถสัมผัสได้ถึงสิ่งที่แตกต่าง ไม่เพียงแค่ว่าความคาดหวัง อารมณ์ และทัศนคติของผู้เข้าร่วมงานจะต้องเป็นสิ่งที่ใหม่เสมอ และประสบการณ์ที่เข้าร่วมงานที่แตกต่างไม่ว่ารายการการจัดงานและสถานที่จะเป็นเช่นไร งานกิจกรรมที่มีเอกลักษณ์ไม่ซ้ำกันหรือแตกต่างกันนั้นส่งผลต่อการเพิ่มเสน่ห์ดึงดูดของงาน กระตุ้นความสนใจให้เข้าร่วมเสมือนว่ามีเพียงครั้งเดียวในชีวิต Getz D. (2007)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ การจัดการพิพิธภัณฑ์ว่า เป็นการกระทำ ที่สร้างความมั่นใจในการบริหารงานพิพิธภัณฑ์และกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานด้านพิพิธภัณฑ์ (การอนุรักษ์ การค้นคว้า และการสื่อสาร) เมื่อพิจารณาก็จะเห็นว่าจัดการพิพิธภัณฑ์นั้น เกี่ยวข้อง กับการเงินและการบัญชี (การบัญชี การบริหารจัดการและการเงิน) กฎหมาย การรักษาความปลอดภัย และค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา การบริหารงานบุคคล และการตลาด ตลอดจนยุทธศาสตร์และแผนเกี่ยวกับกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ ICOM.(2010)

5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมรดกวัฒนธรรมนามธรรม มรดกวัฒนธรรมนามธรรมว่า หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวทั้งหมดทั้งที่สร้างขึ้นมาและที่มีอยู่ในระบบนิเวศ (Feilden,B & Jokilehto,J.1993) เป็นการแสดงถึงการปฏิบัติการแสดงออกซึ่งทักษะความรู้ ความสามารถ ศิลปะการแสดงออก ต่าง ๆ ภาษา ประเพณี เทศกาลต่าง ๆ อันมีความโดดเด่นซึ่งชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2552) ซึ่งได้พัฒนาสร้างสรรค์สิ่ง สมและประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตมาอย่างต่อเนื่องระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ (อนุสัญญาว่าด้วย การคุ้มครองมรดกโลก, 2515) เป็นปฏิสัมพันธ์ผู้คนในพื้นที่กับธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ซึ่งจะสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมของแต่ละกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คณะผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจำนวน 12 คน และเลือกใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งโดยเลือกตัวอย่างเฉพาะเจาะจงดังนี้

ประชากรกลุ่มที่ 1 หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว และมรดกวัฒนธรรม หรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง หรือผู้แทนในการดูแลส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ 8 ขอนแก่น หรือผู้แทน	1 คน
2. ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น หรือผู้แทน	1 คน
3. ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดขอนแก่น หรือผู้แทน	1 คน
4. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานขอนแก่น หรือผู้แทน	1 คน
5. ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น หรือผู้แทน	1 คน
รวม	5 คน

ประชากรกลุ่มที่ 2 หน่วยงานภาคเอกชน คือ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. ตัวแทนผู้ประกอบการจูงน้ำเที่ยว	1 คน
2. ตัวแทนผู้ประกอบการจูงรถจักรยานของที่ระลึก	1 คน
3. ตัวแทนผู้ประกอบการจูงรถจักรยานอาหารและเครื่องดื่ม	1 คน
4. ตัวแทนผู้ประกอบการจูงรถจักรยานคมนาคมขนส่ง	1 คน
5. ตัวแทนผู้ประกอบการจูงรถจักรยานที่พักรถ	1 คน
6. ตัวแทนผู้ประกอบการจูงรถจักรยาน MICE	1 คน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
7. ตัวแทนหอการค้าจังหวัดขอนแก่น	1 คน
รวม	7 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น จำนวน 400 คนคณะผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน คำนวณได้จากสูตรไม่ทราบตัวอย่างของ Cochran W.G. โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2551) โดยการแจกแบบสอบถามออนไลน์โดยจะใช้คำถามคัดกรอง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนโดยจะเป็นการสอบถาม โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบจากวิธีสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สัมภาษณ์เชิงลึกจากทั้งหน่วยงานภาครัฐจำนวน 5 คน และภาคเอกชนจำนวน 7 คน โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบไปด้วย 5 ส่วน รายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดอีเว้นท์

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2) แบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่วิจัยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามในลักษณะคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ

จำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีของ (Likert R., 1967) ประกอบด้วย 5 ส่วน รายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ สถานภาพการศึกษา รายได้ ต่อเดือน อาชีพ และภูมิลำเนา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview ข้อมูลที่คณะผู้ศึกษาวิจัยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและการจัดอีเวนต์เชิงพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น จำนวน 400 ชุด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการอีเวนต์เชิงพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้คณะผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบทความ วารสาร ข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฐานข้อมูลวิจัยในประเทศ TCI , ISI ,SCOPUS, เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ เอกสารวิชาการ หนังสือจากห้องสมุด และข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ขอนแก่น ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

การทดสอบสมมติฐาน

การสร้างแบบจำลอง (Model Development)

การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จากข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามมากำหนดเป็นตัวแปร

(Variables) เพื่อที่จะทำการ “จัดกลุ่มตัวแปร” (Grouping) ที่ให้ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ใกล้เคียงกัน ให้อยู่ในในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป กลุ่มตัวแปรนี้ถูกเรียกว่า ปัจจัยหรือองค์ประกอบ (Factor) จากนั้น ทำการสร้างแบบจำลองการวัด (Measurement Model) ซึ่งทำหน้าที่วัดค่าผลเชิงสถิติและยืนยัน (Confirm) การจัดกลุ่มวิเคราะห์นั้น ว่ามีการจัดกลุ่มตัวแปรเป็นปัจจัยที่ได้รูปสะนิต (Model Fit) สมบูรณ์ ดีหรือไม่ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ขั้นตอนสุดท้าย คือ การสร้างแบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Structural Model) ทำหน้าที่ “แสดงอิทธิพล” (Influence) ระหว่างปัจจัย (Factor) หรือตัวแปร (Variables) ที่ส่งผล (Effect) ถึงปัจจัยอื่น ๆ ในแบบจำลอง และ (เพชฌัญญ์ สิ่งข้างชัย 2549) ได้ให้ความหมายคล้ายกันว่าการวิเคราะห์ปัจจัยเป็นเทคนิคทางสถิติ สำหรับวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว (Multivariate analysis techniques) ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้นักวิจัยได้ใช้แสวงหาความรู้ความจริงดังกล่าว เช่น นักวิจัยสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis หรือ EFA) ในการพัฒนาทฤษฎี หรือนักวิจัยสามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis หรือ CFA) ในการทดสอบหรือยืนยันทฤษฎี

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

คณะผู้ศึกษาวิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น

1. วิเคราะห์กลุ่มคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญของคำถามในแต่ละส่วนของแบบสัมภาษณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตเนื้อหาที่คณะผู้ศึกษาวิจัยกำหนดไว้

3. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ

และเมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว คณะผู้ศึกษาวิจัยจะนำข้อมูลมา ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Sciences) for Windows Version 26 และโปรแกรม AMOS เพื่อวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้เมื่อได้รวบรวมข้อมูล คณะ

ผู้ศึกษาวิจัยได้นำมาตรวจความเรียบร้อยจากนั้นได้บันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป แล้วจึงนำมาประมวลผลและแสดงเป็นค่าสถิติพรรณนา(Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยส่วนใหญ่นั้นจะเป็นเพศหญิง จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69 และเป็นเพศชาย จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยช่วงอายุที่พบมากที่สุดคือช่วงอายุอายุ 21-30 ปี จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 67.75 อายุ 31-40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75 อายุ 41-50 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 อายุ 51-60 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 และกลุ่มอายุที่พบน้อยที่สุดคือกลุ่มอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น และโดยส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงที่ประกอบอาชีพนักศึกษา ที่มีอายุเฉลี่ยในช่วง 21-30 ปี โดยมีค่าเฉลี่ยรายได้ที่มากที่สุดต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน โดยทั้งหมดนี้ประชากรส่วนใหญ่ล้วนมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 1 ข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1.สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)	4.16	0.850	มาก
2.การคมนาคม (Accessibility)	4.15	0.790	มาก
3.สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)	4.00	0.900	มาก
4.ที่พัก (Accommodation)	4.09	0.822	มาก
5.กิจกรรม (Activity)	4.08	0.818	มาก
รวม	4.09	0.836	มาก

จากตารางที่ผลการวิเคราะห์ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ในภาพรวมตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งหมด 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (4.16) หมายถึง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว มีสิ่งดึงดูดใจ เช่นวัตถุโบราณที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ รองลงมาคือ ด้านการคมนาคม (4.15) หมายถึง การคมนาคมขนส่งสะดวกเส้นทางคมนาคมสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง และรถสาธารณะเข้าถึงได้ง่าย ต่อมาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านที่พัก (4.09) ได้แก่ ราคาของที่พักมีความเหมาะสมกับราคา และมีความคุ้มค่า ลำดับต่อมานักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านของกิจกรรม (4.08) ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและหลากหลายให้นักท่องเที่ยว และลำดับสุดท้ายที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นลำดับที่น้อยที่สุดคือ ด้านของสิ่งอำนวยความสะดวก (4.00) ได้แก่ จำนวนของเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกเนื่องจากมีจำนวนน้อยอาจส่งผลให้ไม่สามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง รวมไปถึงในส่วนของการห้องสุขาที่พบว่ามีจำนวนไม่มากนัก

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อด้านคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. คุณค่าทางดานประวัติศาสตร์ (Historical significance)	3.96	0.901	มาก
2. คุณค่าทางดานสังคม (Social Significance)	4.18	0.829	มาก
3. คุณค่าทางโบราณคดี (Archaeological Significance)	4.09	0.891	มาก
4. คุณค่าเชิงสัญลักษณ์/อัตลักษณ์ (Symbol/Identity Significance)	4.03	0.844	มาก
5. การจัดแสดงถาวร (Permanent Exhibition)	3.64	0.740	มาก

6. การจัดแสดงเพื่อการศึกษาคนคว่ำ (Education Exhibition)	3.68	0.753	มาก
7. การจัดแสดงชั่วคราว (Temporary Exhibition)	3.95	0.798	มาก
รวม	3.93	0.822	มาก

จากการวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อด้านคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นพบว่า ด้านคุณค่าที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านคุณค่าทางสังคม (4.18) ได้แก่ การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นแสดงถึงการรวมกลุ่มของคนในสังคมเดียวกันและโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นแสดงถึงการดำรงอยู่ของความเป็นสังคมและชุมชนสะท้อนความคิดความเชื่อของคนในอดีตได้เป็นอย่างดี ลำดับต่อมาคือคุณค่าทางโบราณคดี (4.09) ได้แก่ โบราณวัตถุบางชนิดแสดงถึงการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันและแสดงถึงความเป็นมาถึงบุคคลและสถานที่ได้เป็นอย่างดี ลำดับต่อมาคือคุณค่าเชิงสัญลักษณ์/อัตลักษณ์ (4.03) ได้แก่ โบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นเป็นโบราณวัตถุที่หายากที่มีเฉพาะถิ่นไม่สามารถหาได้จากที่อื่นและมีความแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของคนที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น และด้านอื่น ๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ (Exhibition)	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. การจัดแสดงถาวร (Permanent Exhibition)	3.64	0.740	มาก
2. การจัดแสดงเพื่อการศึกษาคนคว่ำ (Education Exhibition)	3.68	0.753	มาก
3. การจัดแสดงชั่วคราว (Temporary Exhibition)	3.95	0.798	มาก
รวม	3.76	0.763	มาก

จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อด้านข้อมูลการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น พบว่าด้านการจัดแสดงที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านการจัดแสดงชั่วคราว (3.95) การจัดแสดงชั่วคราวมีพื้นที่ในการจัดแสดงอย่างเหมาะสม โบราณวัตถุมีความปลอดภัย และมั่นคงบวกกับระยะเวลาในการจัดแสดงชั่วคราวที่มีความเหมาะสม ลำดับต่อมาที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับสองคือด้านการจัดแสดงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (3.68) ได้แก่ พื้นที่การจัดแสดงเพื่อการศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมต่อการศึกษ เช่น มีการจัดแสดงที่น่าสนใจ มีการจัดวางข้อมูลที่ย่อยต่อการศึกษ ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การจัดแสดงถาวร (3.64) ได้แก่ รูปแบบการจัดแสดงโบราณถาวร ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ความปลอดภัยของวัตถุ ความสะอาดของบริเวณที่จัดแสดง

แบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model)

แบบจำลองเชิงโครงสร้างทำหน้าที่ “แสดงอิทธิพล” (Influence) ระหว่างปัจจัย (Factors) หรือตัวแปรแฝง (Latent Variables) ที่ส่งผล (Effect) ถึงปัจจัยอื่น ๆ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำมาเปรียบเทียบกับแบบจำลองที่ได้ศึกษาแนวคิดไว้แล้วว่าแบบจำลองได้รูปสมมติ (Model Fit) หรือไม่ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2556) จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาวิจัยได้สร้างปัจจัยขึ้นมาจำนวน 3 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว (Tourism Element) 2) คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมนามธรรม (Cultural Significant) 3) การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ (Exhibition) อย่างไรก็ตามจากผลการทดสอบเพื่อหาอิทธิพลของแบบจำลองจากปัจจัยจำนวน 3 ปัจจัยได้ถูกปรับเหลือเพียงจำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่

- 1) องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว (Tourism Element)
- 2) การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ (Exhibition)

จากการวิเคราะห์ผลที่ได้จากรูปแบบจำลองได้รูปสมมติ (Model Fit) ผลการวิเคราะห์ Chi-square = 27.802, df = 25, p = .317 (>.05), CMIN/DF = 1.112, GFI = .985, RMSEA = .017 (<.08) ผลวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้างของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดง ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ดังที่แสดงในตารางที่ 4 ภาพที่ 1

ตารางที่ 4 ค่า Sample Correlations ของแบบจำลองเชิงโครงสร้างของความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

	PE1.1	TE1.2	PE1.3	TE1.3	A1.3	A1.1	A3.2	A3.3	A3.1
PE1.1	1.000								
TE1.2	.201	1.000							
PE1.3	.106	.209	1.000						
TE1.3	.194	.383	.202	1.000					
A1.3	.184	.363	.192	.351	1.000				
A1.1	.160	.316	.167	.305	.730	1.000			
A3.2	.148	.292	.154	.282	.439	.382	1.000		
A3.3	.157	.309	.163	.299	.465	.404	.553	1.000	
A3.1	.164	.324	.171	.313	.487	.423	.579	.613	1.000

จากตารางที่ 4 ค่า Sample Correlation ของแบบจำลองเชิงโครงสร้างของความ
พึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น พบว่าตัว
แปรสังเกตได้ (Latent Variables) แต่ละคู่มีค่าไม่เกิน 0.8 แสดงถึงค่าความสัมพันธ์กันระหว่าง
ตัวแปรเหมาะสม

ตารางที่ 5 ค่า Standardize Residual Covariances ของความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดง ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

	PE1.1	TE1.2	PE1.3	TE1.3	A1.3	A1.1	A3.2	A3.3	A3.1
PE1.1	.000								
TE1.2	.206	.000							
PE1.3	.478	-.360	.000						
TE1.3	-.638	-.080	.845	.000					
A1.3	-.681	-.050	-.697	-.910	-.343				

	PE1.1	TE1.2	PE1.3	TE1.3	A1.3	A1.1	A3.2	A3.3	A3.1
A1.1	-.788	-.433	-.050	-.439	-.621	-.687			
A3.2	.148	.619	.334	1.089	-.479	-1.140	.197		
A3.3	1.371	-.439	-.916	.278	-.002	-.934	.612	.221	
A3.1	1.231	.783	-.245	.926	.830	.364	.320	.433	.662

จากตารางที่ 5 ค่า Standardize Residual Covariances ของแบบจำลองเชิงโครงสร้างของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ค่า Standardize Residual Covariances แต่ละคู่มีค่าอยู่ระหว่าง +2 ถึง -2 แสดงถึงตัวบ่งชี้ที่ดี

ตารางที่ 6 ผลค่า Regression Weights และค่า Significant ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

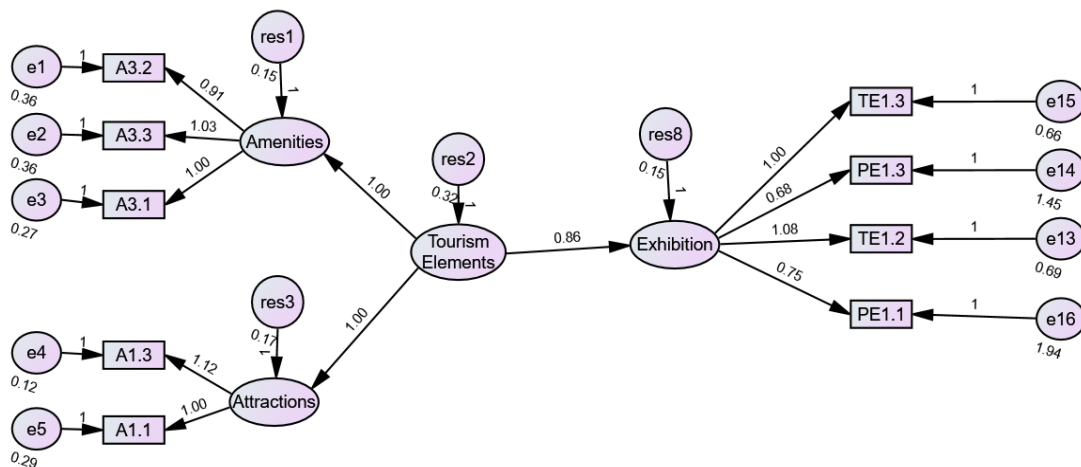
			Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Amenities	<---	Tourism_Elements	1.000				ยอมรับ
Attractions	<---	Tourism_Elements	1.000				ยอมรับ
Exhibition	<---	Tourism_Elements	.858	.103	8.297	***	ไม่ยอมรับ
A3.1	<---	Amenities	1.000				ยอมรับ
A3.3	<---	Amenities	1.034	.070	14.854	***	ไม่ยอมรับ
A3.2	<---	Amenities	<u>.911</u>	<u>.065</u>	14.088	***	ไม่ยอมรับ
A1.1	<---	Attractions	1.000				ยอมรับ
A1.3	<---	Attractions	1.117	<u>.069</u>	16.229	***	ไม่ยอมรับ
TE1.3	<---	Exhibition	1.000				ยอมรับ
PE1.3	<---	Exhibition	.681	.133	5.115	***	ไม่ยอมรับ
TE1.2	<---	Exhibition	1.079	.137	7.893	***	ไม่ยอมรับ
PE1.1	<---	Exhibition	.751	.152	4.935	***	ไม่ยอมรับ

จากตารางที่ 6 ผลค่า Regression Weights และค่า Significant ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น พบว่า ปัจจัยและตัวแปรทุกตัวส่งอิทธิพลต่อกันเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับ 0.05, P-value ***<0.001)

ตารางที่ 7 ผลค่า Standardized Regression Weights ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

Factors (Cause-Effect)			Estimate
Amenities	<---	Tourism_Elements	.823
Attractions	<---	Tourism_Elements	.806
Exhibition	<---	Tourism_Elements	.781
A3.1	<---	Amenities	.801
A3.3	<---	Amenities	.765
A3.2	<---	Amenities	.723
A1.1	<---	Attractions	.797
A1.3	<---	Attractions	.916
TE1.3	<---	Exhibition	.609
PE1.3	<---	Exhibition	.333
TE1.2	<---	Exhibition	.629
PE1.1	<---	Exhibition	.319

จากตารางที่ 7 ผลค่า Standardized Regression Weights ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดง ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น เป็นตารางที่แสดงให้เห็นค่าอิทธิพล (Standardize Regression Weights) ที่ส่งผลถึงกันระหว่าง ปัจจัย - ปัจจัย และปัจจัย - ตัวแปร ที่เกิดขึ้นในแบบจำลอง

Chi-square = 27.802, df = 25, p = .317
CMIN/DF = 1.112, GFI = .985, RMSEA = .017

ภาพที่ 2 แบบจำลองเชิงโครงสร้างของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดง
ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น

จากภาพที่ 2 แบบจำลองเชิงโครงสร้างของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น พบว่า

- 1) ปัจจัยด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่งผลต่อปัจจัยด้านการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ (ยอมรับสมมติฐาน H1)
- 2) ปัจจัยด้านคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมไม่ส่งผลต่อการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ (ปฏิเสธสมมติฐาน H2)

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบสมมติฐาน

Hypothesis	Relationship	Standardize Path Coefficient	Result	Significant(P)
H1	Exhibition <--- Tourism Element	0.28	Support	.165
H2	Exhibition <--- cultural heritage value	***	Reject	***

หมายเหตุ ***= เป็นค่าที่ถูกตัดทิ้งไม่แสดงค่า

จากตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งอาจกล่าวให้เข้าใจง่ายได้ว่าปัจจัยความพึงพอใจด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่งผลต่อปัจจัยความพึงพอใจด้านการจัดแสดงอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์ และปัจจัยด้านคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมไม่ส่งผลต่อการจัดแสดงอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ส่วนใหญ่นั้นจะเป็นเพศหญิง ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยช่วงอายุที่พบมากที่สุดคือช่วงอายุอายุ 21-30 ปี ประกอบอาชีพนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยรายได้ที่มากที่สุดต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน โดยทั้งหมดนี้ประชากรส่วนใหญ่ล้วนมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ หมายถึง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว มีสิ่งดึงดูดใจ เช่น วัตถุโบราณที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ และการจัดแสดงต่าง ๆ ในพิพิธภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Khamboon and Kowattanakul (2013) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของความพร้อมด้านการท่องเที่ยวของ J. Pelasol ว่าสิ่งแรกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวหรือช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางมาสู่สถานที่แห่งนั้นอันดับแรก คือ สิ่งดึงดูดใจทางการ

ท่องเที่ยวมันเอง และลำดับสุดท้ายที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นลำดับที่น้อยที่สุด คือ ด้านของสิ่งอำนวยความสะดวก (4.00) ได้แก่ จำนวนของเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก เนื่องจากมีจำนวนน้อยอาจส่งผลให้ไม่สามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง รวมไปถึงในส่วน ของของห้องสุขาที่พบว่ามีจำนวนไม่มากนัก สอดคล้องกับ Cooper & Boniface (1998) ที่กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวต้องมีสิ่งบริการขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ห้องสุขา ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย ประเด็นนี้หากมีบริการ ที่ไม่เหมาะสมหรือเพียงพอ อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการท่องเที่ยวได้

ในส่วนของด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อด้านคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณค่าทางสังคม ได้แก่ การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่นแสดงถึงการรวมกลุ่มของคนในสังคมเดียวกัน และโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่นแสดงถึงการดำรงอยู่ของความเป็นสังคมและชุมชนสะท้อนความคิดความเชื่อของคนในอดีตได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สาธิตา สกุรัตนกุลชัย และกรรณิกา สงวนสินธุกุล (2563) ซึ่งพบว่าการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมและอาหารพื้นถิ่นที่เป็นจุดเด่นของแต่ละพื้นที่สามารถดึงดูดและสร้าง ประสพการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว

ในส่วนของการจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น พบว่า ด้านการจัดแสดง ที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านการจัดแสดงชั่วคราว การจัดแสดงชั่วคราวมีพื้นที่ในการจัดแสดงอย่างเหมาะสม โบราณวัตถุมีความปลอดภัย และมันคงบวกกับ ระยะเวลาในการจัดแสดงชั่วคราวที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ กัลย์ธีรา สงวน ตั้ง (2554) ที่ได้อธิบายประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าและความสำคัญของการออกแบบ ผ่านการจัดแสดงนิทรรศการ โดยระบุว่า “นิทรรศการที่ได้รับการออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น มีแนวโน้มที่จะช่วยปลูกฝังให้ผู้เข้าชมเข้าใจคุณค่างานออกแบบได้ กล่าวคือ การออกแบบ สามารถดึงดูดความสนใจให้ผู้เข้าชมรู้สึกอยากเข้าชมนิทรรศการมากขึ้น รับรู้เนื้อหาและสิ่งที่ ผู้จัดทำต้องการนำเสนอมากขึ้น ใช้เวลาและสนใจในการอ่านเนื้อหาในนิทรรศการมากขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาและสิ่งที่นิทรรศการนำเสนอได้มากขึ้น เข้าใจเรื่องความสำคัญของการ ออกแบบมากขึ้น โดยสามารถแยกแยะได้ว่านิทรรศการใดได้รับการออกแบบ และนิทรรศการ ใดที่ไม่ได้รับการออกแบบ”

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการนำเสนอรูปแบบการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑฯ คณะผู้ศึกษาวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะรูปแบบการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑฯ ดังนี้

1. ด้านพื้นที่

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่นควรจัดพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เนื่องจากปัจจุบันมีโบราณวัตถุจำนวนใบเสมาถูกตั้งไว้บริเวณรอบ ๆ อาคารจัดแสดงแต่ก็ไม่มีรั้วรอบขอบชิดที่แสดงให้เห็นถึงการคุ้มครองโบราณวัตถุเหล่านั้น ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่นจึงควรจัดพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนโดยการทำสัญลักษณ์หรือรั้วเพื่อแบ่งเขตที่คุ้มครองโบราณวัตถุให้ชัดเจนเพื่อลดผลกระทบจากการรบกวนนักท่องเที่ยวเพื่อการจัดงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑฯที่จะตามมาในอนาคต ซึ่งการสอดคล้องกับหลักการบริหารอาคารของ วิจิตร บุษามารมย์ ที่กล่าวว่า “การบริหารจัดการอาคารไม่ใช่แค่การบริหารจัดการระบบอาคารเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกระบวนการที่ทำงานสัมพันธ์กันระหว่าง 3 ปัจจัยคือผู้ใช้อาคาร กระบวนการทำงาน และอาคาร สถานที่ ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยจะต้องทำงานอย่างสอดคล้องกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

2. ด้านการจัดการพิพิธภัณฑฯ

ทรัพยากรวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น คือโบราณวัตถุที่อยู่ในพิพิธภัณฑฯจะต้องมีระบบในการจัดการความรู้เนื้อหาที่มาของโบราณวัตถุและแหล่งโบราณสถานที่เกี่ยวข้องเป็นทรัพยากรทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ดังนั้นจะต้องมีการจัดการตามประเพณีความเชื่อ เพื่อให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่

แนวคิดของ ศ.สาयนต์ ไพรัชญจิตร และ รศ.ศรีศักร วัลลิโภดม เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมทางด้านโบราณคดีเพื่อการจัดการพิพิธภัณฑฯมีกระบวนการในการจัดการที่เหมาะสมดังนี้

1) ศึกษาวิจัยหรือการสร้างความรู้เพื่อให้เกิดความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับทรัพยากรทางโบราณคดี ทั้งในเชิงกายภาพคุณลักษณะทางนามธรรมประวัติศาสตร์ประโยชน์ใช้สอยในอดีต ศักยภาพคุณค่าและข้อจำกัด ของทรัพยากรทางโบราณคดีต่อชุมชนปัจจุบันในระดับต่าง ๆ

2) ประเมินคุณค่าและศักยภาพทางโบราณคดีจะช่วยให้ทราบถึงทรัพยากรทางโบราณคดีชนิดต่าง ๆ มีคุณค่าทางด้านใดบ้าง

3) จัดการความรู้เรื่องทรัพยากรโดยการสร้างจัดระบบจัดแสดงเผยแพร่ความรู้ข้อมูลประสบการณ์ให้แก่ชุมชนนอกชุมชนและสาธารณชน

4) คงไว้ซึ่งสภาพคุณค่าของทรัพยากรทางโบราณคดีเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือการท่องเที่ยวโดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสม

5) สร้างเครือข่ายขยายความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือจากกลุ่มชุมชนองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยสร้างเครือข่ายการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

6) การสร้างความหมายคุณค่าและกำหนดบทบาทหน้าที่ใหม่ให้กับทรัพยากรทางโบราณคดีที่มีอยู่ แต่อาจจะไม่ได้ทำหน้าที่ดั้งเดิมที่เคยเป็นและมีการนำเอาทรัพยากรโบราณคดีนั้นมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในบทบาทใหม่เพื่อใช้แก้ปัญหาที่ชุมชนที่เผชิญอยู่หรือสร้างประโยชน์ใหม่ให้แก่ชุมชน

7) บังคับใช้กฎข้อบังคับข้อบัญญัติซึ่งเป็นข้อตกลงของชุมชนกลุ่มสมาคมองค์กรประชาชนหรือข้อกำหนดโดยรัฐ แต่การบังคับใช้ต้องดำเนินในรูปแบบที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและเป็นคุณค่าต่อชุมชนและต่อทรัพยากรวัฒนธรรม

8) ดำเนินกิจกรรมชุมชนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรวัฒนธรรมเช่นการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ของทรัพยากรวัฒนธรรมทางด้านโบราณคดี

3. การศึกษารูปแบบการจัดการจัดแสดงโบราณวัตถุ

สามารถจัดแสดงอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์ร่วมกับเทศกาลงานใหม่ ซึ่งเป็นงานประจำปีของจังหวัดขอนแก่นได้เนื่องจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่จัดงานใหม่ ซึ่งหากมีการจัดแสดงที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกันก็จะสามารถเชื่อมโยงหรือส่งเสริมซึ่งกันและกันได้ โดย ซึ่งควรที่จะจัดแสดงในเรื่องของประวัติความเป็นมาของเมืองขอนแก่น และนิทรรศการผ้าไหมเมืองขอนแก่นร่วมกับการจัดแสดงวัตถุโบราณด้วย เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ชื่นชอบผ้าไหม โดยอาจจัดอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑ์เชื่อมโยงกับเรื่องผ้าไหมในมุมมองของเรื่องราวความเชื่อ วิถีชีวิต และยังรวมไปถึงเกี่ยวกับความเป็นมาของโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น อีกทั้งยังสามารถนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบในเชิงผลิตภัณฑ์ สามารถนำผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาทำการจัดแสดงภายในงานอีเว้นท์รวมถึงการจัดนิทรรศการอาหารให้นักท่องเที่ยว ได้ลิ้มลองรับประทานและผู้ที่เข้าร่วมงานอีเว้นท์ภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่นนั้น สามารถรับรู้ถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริงได้โดยผ่านกิจกรรมที่มีการจัดทำร่วมกับผู้จัดงานซึ่งสอดคล้องกับ Julia Rutherford Silvers (2004) กล่าวว่า การกำหนดจุดประสงค์ของการจัดงานอีเว้นท์ ซึ่งเป็นรากฐาน ที่ขับเคลื่อนการตัดสินใจอื่น ๆ ทั้งหมด

เกี่ยวกับขอบเขตและองค์ประกอบของการจัดงาน ซึ่งรูปแบบที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้จัดขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่นมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก โดยพึงพอใจสูงสุดด้าน สิ่งดึงดูดใจ เช่น ความมีชื่อเสียงและโบราณวัตถุที่น่าสนใจ ด้านคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวพึงพอใจสูงสุดในคุณค่าทางสังคมที่สะท้อนความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในอดีต ส่วนด้านการจัดแสดงมีความพึงพอใจสูงสุดในการจัดแสดงชั่วคราวที่เหมาะสมและปลอดภัย ผลการวิจัยด้านแนวทางการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถานประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การจัดพื้นที่ให้ชัดเจนและปลอดภัย การจัดการความรู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุอย่างเป็นระบบ และการจัดแสดงเชิงเรื่องราวที่สื่อถึงความเชื่อและวิถีชีวิตในอดีต ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอในการนำผลวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถาน ควรนำผลการวิจัยด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวและคุณค่ามรดกเชิงวัฒนธรรมไปใช้วางแผนพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่จัดแสดงให้มีความปลอดภัยเป็นสัดส่วน และมีระบบดูแลโบราณวัตถุที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีต่อพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น 1.2 ด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดท่องเที่ยว ควรใช้ผลการวิจัยในการวางแผนประชาสัมพันธ์ให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่และเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้า 1.3 ด้านการจัดอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถาน ควรประยุกต์ผลการวิจัยด้านรูปแบบการจัดการอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถาน เพื่อออกแบบกิจกรรมหรืออีเว้นท์เชิงวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับเรื่องราวของโบราณวัตถุและความเชื่อในอดีต เพื่อสร้างคุณค่าและความยั่งยืนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสอดคล้องกับเทศกาลเชิงวัฒนธรรมประจำปีของจังหวัดขอนแก่นได้ เช่น เทศกาลงานไหม เป็นต้น 2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1 ควรศึกษาถึงการออกแบบงานอีเว้นท์เชิงพิพิธภัณฑสถานอื่นที่มีการจัดงานอีเว้นท์ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาหาข้อแตกต่างและพัฒนาเป็นจุดเด่นของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังขอนแก่น 2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อตรวจสอบว่าปัจจัยใดที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต้องกลับมาเที่ยวซ้ำ และ 2.3 ควรศึกษารูปแบบงานอีเว้นท์เชิง

พิพิธภัณฑ์ภายใต้แนวความคิดการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี ควรศึกษาการจัดงานภายใต้แนวคิดอย่างยั่งยืนเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กานต์รวี ชมเชย. (2558). การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์: กรณีศึกษามิวเซียมสยามและพิพิธภัณฑ์บ้านไทยจิ๋ว ทอมป์สัน. ใน รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2533). ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลย์ธีรา สงวนตั้ง. (2554). การรับรู้คุณค่าและความสำคัญของงานออกแบบ ผ่านการจัดแสดงนิทรรศการ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตา ชัชกุล. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ขอนแก่น. (2568). โบราณวัตถุชิ้นสำคัญในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น. เรียกใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2568 จาก <http://digital.nlt.go.th/dlib/items/show/6227>.
- ราชบัณฑิตยสถาน 2542. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น
- วิจิตรบุษบา มารมย์. (2545). การบริหารจัดการทรัพยากรอาคาร: การจัดการพื้นที่/สถานที่สำหรับสภาพแวดล้อมในอนาคต. วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม, 2(1), 216 - 232.
- คันสนีย์ อินทรประสิทธิ์ . (2540). แนวทางการจัดพิพิธภัณฑ์บ้านศิลปินจิตร ทรัพย์ประชา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2568). ไทยเที่ยวไทยปี 2568 คาดโต 2.2% ชะลอลงจากปีก่อน เทรนด์คนไทยเที่ยวเมื่อนานาเที่ยว (เมืองรอง). เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2568 จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Info352-Foreign-Tourists-11-09-25.aspx>.

ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและงานปกครอง. (2568). ข้อมูลการปกครอง. เรียกใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2568. จาก <http://www.dopa.go.th/padmic/jungwad76/jungwad76.htm>.

เสริมฤทธิ์ เอี่ยมธนากุล. (2549). แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเขตสัมพันธวงศ์. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สาธิตา สกุลรัตนกุลชัย และ กรรณิกา สงวนสินธุกุล. (2563). การศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่ที่มีบริบทต่างกัน กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม/การผังเมือง*, 18(1), 1-18.

สายันต์ ไพเราะญจิตร. (2548). *การจัดการโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานโดยองค์กรปกครองท้องถิ่น*. (พิมพ์ครั้งที่ 1) นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน). (2561). *แผนแม่บทอุตสาหกรรมการจัดประชุมและงานแสดงสินค้านานาชาติ ปี 2560-2564*. นนทบุรี: สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ.

องค์การท่องเที่ยวโลก. (2558). *ความหมายการท่องเที่ยว*. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2568, จาก <https://tourismatbuu.wordpress.com>.

Calderwood, L. and Soshkin, M. (2019). *The travel and tourism competitiveness report 2019. Travel and tourism at a tipping point*, World Economic Forum (WEF). Accessed 22 September 2025. from <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2019>

Convention Industry Council. (2012). *The economic significance of ... Proceedings of the Convention & Expo Summit 2003*. Hong Kong.

Convention Industry Council (CIC). (2004). *The Green Meetings Report*. Accessed 22 September 2025. from <http://www.conventionindustry.org/Files>.

- Goldblatt J. (2014). *Special Events: Creating and Sustaining a New World for Celebration*. 7th Edition. Wiley.
- Getz, D. 2007. *Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned Events*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Hritz, N., & Ross, C. (2010). The Perceived Impacts of Sport Tourism: An Urban Host Community Perspective. *Journal of Sport Management*, 24, 119-138.
- ICOM. (2010). *Running a museum: Practical Handbook*. Paris: ICOM.
- In Ferdinand, N., & In Kitchin, P. (2017). *Events management: Edition, 3*. London: Sage An international approach.
- James Higham & Tom Hinch (2009): *Sport and Tourism. Globalization, Mobility and Identity*. Oxford: Butterworth-Heinemann. Kirstin Hallmann.
- Khamboon A. and Kowattanakul K. (2013). *Assessment of the city's tourism readiness. Small tourism, Khemmarat district, Ubon Ratchathani province*. (Independent study report). Master's degree in business administration. Khon Kaen University.
- Office of the Permanent Secretary. (2017). *Final Report of Sport tourism*. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports.
- Othman, B., & Harun, A. B. (2021). The influence of service marketing mix and umrah service quality on customer satisfaction and customer loyalty towards umrah travel agents in Malaysia. *Technium Social Sciences Journal*, 22, 553–618.
- Pelasol, J. (2012). Igcabugao: A Potential Tourist Destination in the Southern Part of Iloilo, Philippines. *International. United Kingdom*. 8, 90-97.
- Silvers, Julia Rutherford (2004). *Professional Event Coordination*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Thammabut, P. (2006). *Elements of tourism (Handouts)*. Bangkok: Srinakharinwirot University.

UNWTO. (2023). *Sustainable development of tourism*. Paper presented at the Workshop. “Toward Sustainable Tourism”, Honduras. Retrieved September 27, 2025.